

2. Domače branje

HOMER

Odisejeja

1. Avtor in nastanek dela

Avtor dela je legendarni grški pesnik Homer. O njem je znano zelo malo, vemo samo da je bil takrat ko je živel zelo pomembna osebnost v Grčiji,

saj je napisal deli Iliada in Odiseja. Prva govori on zadnjih 50 dni trojanske vojne druga pa o vračanju ene izmed najboljših ahajskih vojakov, premetenega Odiseja, domov. Predvidevajo da naj bi bil Homer potujoči pevec hkrati pa tudi slep. Njegov rojstni kraj ni znan saj se 7 mest v današnji Grčiji in Turčiji poteguje kje se je rodil. Vendar nihče ne vem točno. Dvomijo tudi da je napisal ob deli saj sta napisane več kot stoletje narazen. To so določili po slogu pisanja. Tako se je pojavilo t. i. »homersko vprašanje«.

2. Povzetek trojanskega mita

Mit govori o neustrašnem Odiseju, ki se vrača domov. Bogovi mu niso bili naklonjeni, saj so mu na poti namenili veliko nesreč in preprek. Odisej spozna nove ljudi, ki ga prijazno pogostijo in mu pomagajo, da po dvajsetih letih srečno prispe domov, kjer opravi še z ženinimi snubci.

3. Obnova epa

Zgodba se začne skoraj deset let po padcu Troje. Vsi ahajski junaki, kar jih je preživelo vojno so že doma, le najbistrejšega med junaki, Odiseja zadržuje nimfa Kalipso že sedem let na svojem otoku, ker bi ga rada za moža. Toda naposled ga sklenejo bogovi na Olimpu osvoboditi in Hermes to sporoči Kalipso.

Na Itaki so medtem prepričani, da je Odisej zdavnaj mrtev. Zato mnogi snubci silijo njegovo ženo Penelopo, naj se drugič poroči. Gostijo se na Odisejevem posestvu in se vedejo precej nasilno in nesramno do gostiteljev. Odisejev sin Telemah se jih poizkuša znebiti, toda ne uspe mu, zato gre po Ateninem nasvetu poizvedovat za očetom h Nestorju v Pilos in Menelaju v Sparto.

Medtem Kalipso Odiseju pusti oditi in ta kljub Pozejdonovemu naspotovanju in postavljanu ovir, dospe na otok Faiakov. Ti ga lepo sprejmejo in obdarijo za nameček pa mu še obljubijo, da ga mu bodo pomagali priti domov. Pred odhodom se jim razkrije in jim opiše svoje blodnje po svetu.

Po odhodu izpred Troje je zaneslo Odiseja z dvanajstimi ladjami v deželo trojanskih zaveznikov Kikoncev. Odisej je uničil njihovo glavno mesto Ismaros, toda predolgo se je gostil ob zmagi in Kikonci so se vrnil in z izgubami so Itaćani pobegnili. Ob ugodni sapi so nadaljevali pot mimo Peloponeza, toda tam se je veter sprevrgel in jih odnesel v deželo Lotofagov. Ta narod se hrani s sladkim sadežem lotosa in kdor poskusi ta sad, pozabi na dom in hoče ostati pri Lotofagih. To se je zgodilo z nekaj Odisejevimi ljudmi in ostali so jih morali na silo privleči na ladje. In vožnja se je nadaljuje. Prišli so v deželo Kiklopov, ljudstva enookih pastirjev. Odisej se je iz radovednosti z nekaj možmi odpravil v votlino enega od njih. To je bila votlina najhujšega izmed njih, ljudožerskega Polifema, Pozejdonovega sina. Ko je ta prišel, jih je zaprl in požrl dva izmed njih. Odisej pa ga je zvečer opijanil z močnim Kkonškim vinom. Ko je Polifem

zaspal, so mu mornarji zarili kos pastirske palice v edino oko. Zjutraj pa, ko ji je mislil poiskati in se jim maščevati, so mu ušli tako, da so se skrili pod trebuhe ovac, ki jih je spustil na pašo. Ko so bili na varnem na ladji, mu je Odisej šele povedal svoje pravo ime in Polifem je prosil očeta, naj ga maščuje. Od Kiklopov so Itáčani pluli naprej in prispeli na Aioliijo, otok boga vetrov Aiola. Ta je zaprl vse slabe vetrove v meh, pustil pa je le zefira, ki naj bi Odiseja ponesel domov. Toda mornarji so bili nevoščljivi in so meh, misleč, da je v njem zlato odprli. Tako so vetrovi pobegnili in nastal je velik orkan. Še enkrat pa Aiol ni hotel pomagati. Po sedmih dneh vožnje so vetrovi ladje zanesli v deželo Lastrigoncev. Ti so Odisejeve odposlance požrli, njegove ladje pa uničili s skalami. Cela je ostala le ena in s to so preživeli pobegnili. Kmalu so prišli na otok Kirke, močne čarovnice. Ta je izvidnico spremenila v prašiče. Le eden je pobegnil in to sporočil ostalim. Odiseju je na pomoč priskočil Hermes, ki mu je pokazal čudežno zel. Ta bi ga obvarovala pred Kirkinimi čarovnijami. Tako je Odisej čarovnico prisilil, da mu je odčarala prijatelje. Sedaj jih je Kirka vse pogostila in pri njej so ostali leto in dan. Ko so hoteli oditi, jih je nimfa poslala v Hades vprašat senco vidca Teresiasa za nadaljno pot. V podzemlju je Odisej opravil vse naročene obrede in Teresias mu je povedal za najboljšo pot domov. Na povratku na ta svet so prišli spet h Kirki, se poslovili in odpluli proti Itaki. Na poti so se srečno izognili Sirenam, Scila pa jim je odnesla šest mož. Toda sedaj so prišli na Helijevo otok. Tu se je pasla Helijevo živina in kdor si jo je drznil ubijati, je bil zapisan pogubi. Itáčani so Odiseju obljubili, da se živali ne bodo dotaknili. Toda, ker jih je veter na otoku zadržal dalj časa, so jim pošle zaloge hrane in zaklali so nekaj živali. Jedli so jih vsi razen Odiseja. Ta je bil tudi edini preživeli, ko jim je Zevz potopil ladjo. Ko so odšli z otoka, se jim je to kmalu zgodilo. Odiseja pa so valovi po dolgem plavanju zanesli na Oigigijo, otok nimfe Kalipso.

Faiaki so bili navdušeni nad takimi prigodami in so Odiseja bogato obdarili, poleg tega pa so ga pripeljali na Itako. Tukaj so ga spečega položili na obalo in odpluli. Tako je ta junak po dvajsetih letih končno stopil na rodna tla. Faiakom pa je Poseidon za kazen, ker so pomagali Odiseju, mesto zaprl med hribe, ladje pa potopil. Odisej pa se je prebudil in Atena mu je spet pomagala. Njemu je povedala kako je doma in ga napotila k zvestemu pastirju Emaiu. Pa še v berača ga je spremenila, da ga ne bi nihče spoznal. Ta čas se je Atena napotila v Sparto po Telemaha in ga varno privedla mimo zasede snubcev, prav tako k Emaiu. Tukaj je pustila, da je prepoznal očeta. Potem sta se vsak zase odpravila v mesto na dom in se delala, da se ne poznata. Odisej je na lastni koži občutil nesramnost snubcev. Sestal se je tudi s Penelopo, saj ji je vedel povedati nekaj o Odiseju. Ona ga seveda ni prepoznala. Kmalu pa je pri tekmi z lokom pobil snubce. Atena ga je tedaj spet spremenila v postavnega in lepega, toda Penelopa ga še vedno ni prepoznala. Ko pa ji povedal o njuni spalnici in izrezljanem deblu na sredini, je bila končno prepričana. Vsa srečna se mu je zgrudila k nogam, Odisej pa ji je potem še do zore pripovedoval o svojem potovanju.

4. Zunanja in notranja zgradba

5. Izpiši kako homersko pripoved in analiziraj verz

Pravkar na uho so prišli mi nežni dekliški glasovi,
kakor od nimf, ki domujejo v strmih gorah in vzpetinah
ali ob rečnih izviri, na pašnatih travnih livadah.

Primer (komparacija): kakor

Okrasni pridevek (epiteton): - nežni dekliški glasovi

- strmih gorah
- pašnatih travnih livadah

6. Oznaka Odiseja

Odisej je bil zelo pogumen in je imel veliko volje, da se kljub vsem nesrečam in težavam, ki so mu bile na poti, vrnil domov. Hkrati, je bil zelo prepričljiv, trmast in tudi pravičen.